

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

Besluit uitzonderen gastouderopvang van aanvullende eisen speeltoestellen en kinderbedden

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

- **Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?**

Gastouders en gastouderbureaus zijn direct belanghebbenden. Ouders en kinderen die gebruik maken van gastouderopvang zijn indirect belanghebbenden. Dat geldt ook voor GGD'en, gemeenten en NVWA die betrokken bij toezicht en handhaving op de gastouderopvang.

- **Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?**

De (vertegenwoordigende organisaties van) bovengenoemde partijen.

- **Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?**

Er hebben gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van gastouders en gastouderbureaus (Stichting Nysa, Brancheorganisatie Kinderopvang, Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang), vraagouders (BOinK en Voor Werkende Ouders) en toezichthouders en handhavers (GGD GHOR Nederland, de VNG en de NVWA).

1. Wat is het probleem?

a) Wat is het probleem?

Speeltoestellen bij gastouderopvang

De rechtbank Rotterdam heeft geoordeeld dat speeltoestellen in de gastouderopvang moeten voldoen aan de veiligheidsregels van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (hierna: WAS). Gastouders (en GGD'en) wisten niet dat ze moesten voldoen aan het WAS. Dat speeltoestellen bij gastouders onder het WAS vallen, leidt tot de onduidelijke situatie dat speeltoestellen in de tuin van een gastouder of vraagouder door de in dat huis woonachtige kinderen wel gebruikt kunnen worden buiten opvangtijd, maar niet tijdens de gastouderopvang. Tijdens de gastouderopvang mogen alleen gekeurde (en dus duurdere) speeltoestellen worden gebruikt die voldoen aan het WAS.

Kinderbedden en -boxen in de kinderopvang

In de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen kinderopvang zijn specifieke eisen opgenomen voor de kinderopvang. Het gaat bijvoorbeeld om op maat gemaakte (stapel)bedden die worden gebruikt in kindercentra. Deze constructies zijn niet gebruikelijk bij de gastouderopvang, omdat de setting veelal kleiner is en het gebruik van kinderbedden en -boxen doorgaans minder intensief is. De nadere eisen zijn daarom niet proportioneel voor de gastouderopvang.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De eisen die onder de Warenwet worden gesteld aan speeltoestellen zijn onduidelijk voor gastouders omdat de locatie zowel voor privé als publiek gebruik is. Wat betreft de kinderbedden en -boxen zijn de veiligheidsregels die gelden in de kinderopvang niet passend voor gastouderopvang.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Er zijn circa 17.000 gastouders in Nederland die gezamenlijk opvang bieden aan ongeveer 85.000 kinderen. Een petitie naar aanleiding van rechtelijke uitspraak over speeltoestellen is binnen twee weken ruim 20.000 keer getekend. Zonder deze wijziging is er voor gastouders een onduidelijke situatie over de veiligheidseisen van speeltoestellen in hun achtertuin. De speeltoestellen bij gastouders moeten op het moment van publiek gebruik tijdens de opvanguren aan andere eisen voldoen dan de uren dat het speeltoestel privé wordt gebruikt. Het gevolg is dat gastouders en vraagouders veiligere, maar ook duurdere speeltoestellen moeten kopen om te plaatsen in hun particuliere woonomgeving.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het huidige beleid is dat gastouderopvang moet voldoen aan het WAS 2023. VWS en SZW vinden de veiligheid van speeltoestellen voor deze kwetsbare doelgroep, jonge kinderen, belangrijk. Het WAS 2023 stelt hiervoor de juiste veiligheidseisen. Echter, in het geval van gastouderopvang is in praktijk lastig onderscheid te maken tussen publiek en privaat gebruik van speeltoestellen, omdat de toestellen privé gebruikt mogen worden als de gastouderopvang gesloten is. Bovendien zijn er andere instrumenten voor het waarborgen van de veiligheid in de gastouderopvang. In de praktijk gingen GGD'en en gastouders er tot de rechtelijke uitspraak vanuit dat speeltoestellen bij gastouderopvang niet onder het WAS vielen.

Tevens is het huidige beleid dat gastouders moeten voldoen aan de nadere eisen voor kinderbedden en -boxen. Dit is in de praktijk onwenselijk gebleken voor gastouderopvang en wordt op dit moment niet toegepast door gastouders en GGD'en. Het toezicht bij de gastouders verloopt in de praktijk vooral via de GGD. Daarbij is ook aandacht voor een veilige slaapplek. Daarnaast blijven de algemene veiligheidseisen van het Warenwetbesluit Kinderbedden en -boxen en het toezicht daarop door de NVWA van toepassing op kinderbedden en -boxen in de gastouderopvang.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Kinderen kunnen gedurende gastouderopvang (bij gastouder of bij ouder thuis) niet meer gebruik maken van speeltoestellen die niet voldoen aan de vereisten van het WAS 2023. Dit zou betekenen dat deze speeltoestellen tijdens opvangtijd buiten gebruik worden gesteld. Dit kan een negatief effect hebben op de motorische ontwikkeling van kinderen. Alternatief is dat gastouders en vraagouders veiligere en daarmee duurdere speeltoestellen moeten kopen om te plaatsen in hun particuliere woonomgeving.

Als gastouderopvang zou moeten voldoen aan de nadere eisen voor kinderbedden en -boxen dan zou dit betekenen dat kinderen tijdens opvangtijd niet in hun eigen bedje zouden mogen slapen of dat in de particuliere woning (veel duurdere) bedjes moeten worden geplaatst die speciaal zijn ontworpen voor een kinderdagverblijf.

2. Wat is het beoogde doel?

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het beleidsdoel is het waarborgen van veilig gebruik van speeltoestellen en kinderbedden en -boxen in de gastouderopvang.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

SDG 3: Goede gezondheid en welzijn. Brede welvaartsthema 8: veilige en vreedzame samenleving.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Er bestaat (naast de Warenwet) reeds een systeem van toezicht en handhaving om de veiligheid in de gastouderopvang te waarborgen.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Gastouderopvang uitzonderen van regelgeving voor speeltoestellen (WAS 2023) en kinderbedden en -boxen (Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen kinderopvang). Alternatief is om de gastouderopvang te informeren over de bestaande wet- en regelgeving. Dan ontstaat er een onduidelijke situatie voor gastouders, omdat de speeltoestellen in de achtertuin op sommige momenten voor privé gebruik zijn en op andere momenten voor publiek gebruik. Het gevolg is dat gastouders en vraagouders veiligere en daarmee duurdere speeltoestellen moeten kopen om te plaatsen in hun particuliere woonomgeving. Tot slot zorgt dit alternatief er ook voor dat er twee toezichthouders bij de gastouders langs gaan die letten op de veiligheid van de speeltoestellen.

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Gastouders zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid. Gastouderbureaus begeleiden daarbij. Door deze verantwoordelijkheid en het feit dat de GGD daarop toeziet, zullen zij de benodigde acties nemen om te zorgen voor veilig gebruik van speeltoestellen en kinderbedden en -boxen tijdens de gastouderopvang. Indien de GGD toch constateert dat er geen sprake is van verantwoorde kinderopvang, kan de gemeente handhavend optreden waardoor de situatie hersteld wordt.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Een vermindering van de kosten en administratieve lasten voor de gastouders, omdat zij geen (aparte) gegevens meer bij hoeven te houden voor de handhaving door de NVWA over de veiligheid van speeltoestellen en kinderbedden- en boxen.

b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Toetsing door de ATR: nog te starten.
Uitvoeringstoetsen: reacties nog niet ontvangen.
Internetconsultatie: nog te starten.

5. Wat is de voorkeursoptie?

a) Wat is het voorstel?

1. Speeltoestellen in de gastouderopvang uitzonderen van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023.
2. In het Warenwetbesluit Kinderbedden en -boxen het begrip 'kinderopvang' wijzigen in 'kindercentrum' zodat gastouderopvang wordt uitgezonderd van de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden- en boxen kinderopvang.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Het voorstel draagt bij aan doelmatigheid, doordat de veiligheid in de gastouderopvang niet langer wordt gewaarborgd op grond van twee regimes (enerzijds Wet kinderopvang en anderzijds WAS 2023 respectievelijk Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden- en boxen kinderopvang) en door twee toezichthouders (GGD'en en de NVWA). De verwachting is dat de doeltreffendheid in stand blijft.

Het voorstel verbetert de uitvoerbaarheid voor gastouders, doordat zij geconfronteerd worden met minder administratieve en financiële lasten. Voor de NVWA vervalt de gastouderopvang als toezichtgebied voor wat betreft het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023 en de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden- en boxen kinderopvang. Toezicht en handhaving door de GGD'en en gemeenten is reeds de bestaande praktijk op grond van de Wet kinderopvang.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Met de voorgestelde uitzonderingen zijn de veiligheidsvereisten van het WAS 2023 voor speeltoestellen en de nadere eisen van de Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen kinderopvang voor kinderbedden en -boxen niet meer van toepassing in de gastouderopvang. De verwachting is dat dit geen afbreuk doet aan de veiligheid, omdat de gastouderopvang er (tot voor kort) vanuit ging dat het niet hoefde te voldoen aan de regelgeving voor speeltoestellen en (tot op heden) vanuit gaat dat het niet hoeft te voldoen aan de regelgeving voor kinderbedden en -boxen in kindercentra. Er vinden zelden inspectiebezoeken door de NVWA plaats bij gastouders omdat het toezicht risicogericht en signaal gestuurd is vormgegeven. Het waarborgen van de veiligheid in de gastouderopvang gebeurt in de huidige praktijk dus vooral door het toezicht door de GGD en de handhaving door de gemeente op grond van de Wet kinderopvang. Dit voorstel brengt daarin geen verandering. De algemene productveiligheidseisen en veiligheidseisen van het Warenwetbesluit Kinderbedden en -boxen en het toezicht daarop door de NVWA blijven wel van toepassing op gastouderopvang.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

Via de uitkomsten van het GGD-toezicht kan worden gevolgd of er sprake is van een verandering in het aantal tekortkomingen ten aanzien van de veiligheid bij gastouders en gastouderbureaus. Daarnaast zal SZW een monitoronderzoek laten uitvoeren naar de implementatie van nieuwe kwaliteitseisen voor gastouders waarvoor de Minister van SZW een wetsvoorstel heeft ingediend (Kamerstukken II 2023/2024, 36 513-2). In dat onderzoek kan aandacht kan worden besteed aan het functioneren van de eisen die de Wet kinderopvang stelt aan gastouderbureaus en gastouders voor de veiligheid in de gastouderopvang.